II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 21. juni 1995

om den italienske stats støtte til virksomheden Enichem Agricoltura SpA

(Kun den italienske udgave er autentisk)

(Tekst af betydning for EØS)

(96/115/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 93, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, første afsnit,

under henvisning til ovenstående artikler givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I

I brev af 16. marts 1994 underrettede Kommissionen den italienske regering om sin beslutning om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 93, stk. 2, med hensyn til støtte til Enichem Agricoltura SpA (herefter benævnt Enichem Agricoltura).

Virksomheden var navnlig beskæftiget med fremstilling og distribution af gødningsstoffer inden for den kemiske gren af det offentlige holdingselskab ENI. Den ejes 100 % af ENI gennem det finansielle datterselskab SCI og modtog kapitalindskud på 198 mia. lire i 1991, 316 mia. lire i 1992 og 756 mia. lire i 1993. Kommissionen besluttede at indlede proceduren efter artikel 93, stk. 2, med hensyn til disse kapitaltilførsler på i alt 1 270 mia. lire. Kommissionens beslutning blev offentliggjort med en opfordring til de øvrige medlemsstater og andre interesserede parter om at fremsætte deres bemærkninger til sagen [1].

Efter et første møde den 15. april 1994 mellem repræsentanter for Kommissionen og virksomheden svarede den italienske regering officielt i skrivelse af 6. juni 1994 ved at forelægge en detaljeret omstruktureringsplan for hele koncernen. I samme skrivelse underrettede den Kommissionen om yderligere rekapitalisierings- og finansieringsforanstaltninger ud over dem, der er omfattet af ovennævnte procedure efter EF-traktatens artikel 93, stk. 2. Disse foranstaltninger bestod af en allerede gennemført kapitaltilførsel på 648 mia. lire og et planlagt tilskud på 900 mia. lire til dækning af omstruktureringsudgifter i 1994.

I brev af 19. august 1994 underrettede Kommissionen den italienske regering om sin beslutning om at udvide proceduren efter artikel 93, stk. 2, til at omfatte disse foranstaltninger, der i alt beløb sig til 1 548 mia. lire. Denne beslutning blev offentliggjort i Kommissionens meddelelse af 31. august 1994 [2].

Derfor er det samlede beløb omfattet af såvel indledningen som udvidelsen af proceduren efter artikel 93, stk. 2, på 2 818 mia. lire.

I begge beslutninger tog Kommissionen hensyn til den omfattende samhandel mellem medlemsstaterne i den kemiske landbrugssektor (gødningsindustrien) og virk-

[1] EFT nr. C 151 af 2. 6. 1994, s. 3.
[2] EFT nr. C 243 af 31. 8. 1994, s. 4.

somhedens finansielle situation og drog på baggrund af de foreliggende oplysninger den umiddelbare konklusion, at de påtalte foranstaltninger indeholdt statsstøtte efter EF-traktatens artikel 92, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 1. Kommissionen kunne ikke på grundlag af de foreliggende oplysninger vurdere, om foranstaltningerne var forenelige med fællesmarkedet i henhold til artikel 92, stk. 3, eller med EØS-aftalens funktion. Kommissionen konkluderede, at foreneligheden under alle omstændigheder kun kunne fastslås i henhold til EF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra c).

Den italienske regering besvarede officielt udvidelsen af proceduren i brev af 28. september 1994, hvori den forelagde yderligere oplysninger om omstruktureringsplanen og de supplerende finansieringsforanstaltninger.

Som led i proceduren modtog Kommissionen bemærkninger fra den tyske regering og fra en norsk virksomhed. Disse bemærkninger blev videresendt til den italienske regering i breve af 27. oktober og 8. november 1994. Kommissionen sendte den 26. oktober 1994 og den 6. februar 1995 den italienske regering to yderligere anmodninger om oplysninger om den kommende overtagelse af den omstrukturerede virksomhed.

Den italienske regering besvarede Kommissionens to skrivelser i breve af 29. november 1994 og 14. februar 1995. I den første meddelte den, at Enichem Agricoltura ville træde i likvidation, hvilket skete den 22. december 1994. Ved samme lejlighed ændrede selskabet navn til Agricoltura SpA in liquidazione.

Som led i proceduren er der afholdt flere møder og taget uformelle kontakter med repræsentanter for virksomheden, hvorved Kommissionen har fået lejlighed til at klarlægge arten, omfanget og de forventede virkninger af omstruktureringsindgrebene. Endvidere har virksomheden uformelt stillet flere dokumenter til rådighed.

Enichem Agricoltura tilhører den gruppe af selskaber, der i henhold til aftalen mellem den italienske regering og Kommissionen fra juli 1993 skal overvåges indtil udgangen af 1996 med hensyn til gældsnedbringelse (bilag 3 til Kommissionens meddelelse af 29. december 1993) (1). Det fastsættes imidlertid i denne aftale, at transaktioner, der kan involvere statsstøtte, ikke tilsidesætter den individuelle sagsbehandling i henhold til EF's regler om statsstøtte.

II

De italienske myndigheder har i deres officielle svar på indledningen og udvidelsen af proceduren efter EF-traktatens artikel 93, stk. 2, forelagt detaljerede oplysninger om Enichem Agricolturas omstruktureringsplan, men har givet udtryk for den generelle opfattelse, at finansieringen af selskabet blot er en forretningsmæssig beslutning, og at ENI's optræden som aktionær i denne forbindelse kan sammenlignes med en privat investors.

Efter at ENI havde undersøgt selskabets betrængte situation og dårlige udsigter, blev de pågældende midler investeret for at forhindre, at virksomheden skulle gå konkurs, samt til finansiering af gennemførelsen af omstrukturerings- og rationaliseringsprocessen. Det endelige mål med denne transaktion er at begrænse de tab mest muligt, som ENI, der har hele aktiekapitalen i Enichem Agricoltura, under alle omstændigheder skulle bære selv uden de påtalte kapitalførsler, da ENI i henhold til artikel 2362 i den italienske civillovbog ville hæfte for hele virksomhedens gæld i tilfælde af konkurs. Det blev fremført, at ENI's endelige omkostninger i så tilfælde ville blive meget højere.

Endvidere anførte de italienske myndigheder, at Domstolen i sin dom af 21. marts 1991, Italien mod Kommissionen, sag C 303/88 (2), fandt, at en sådan adfærd kunne tillades. I denne dom fastslog Domstolen, at et holdingselskab i et begrænset tidsrum kan påtage sig et datterselskabs tab for at give det mulighed for at standse driften på de bedste betingelser. Domstolen tilføjede, at en sådan beslutning kan træffes ikke blot på baggrund af sandsynligheden for at opnå indirekte materiel fordel, men også af andre hensyn, som f.eks. beskyttelse af koncernens image eller omlægning af dens aktiviteter.

III

1. Med hensyn til indholdet af omstruktureringen har de italienske myndigheder fremlagt oplysninger om omstruktureringsforanstaltninger fra 1991 til 1993 og en omstruktureringsplan, der blev påbegyndt i 1994 og skal afsluttes inden 1997.

Kort sagt fører omstrukturerings- og rationaliseringsprocessen til en markant ændring af virksomhedens strategiske position på gødningsmarkedet. De vigtigste mål med planen er følgende :

(1) EFT nr. C 349 af 29. 12. 1993, s. 2.

(2) Sml. 1991, s. I-1443.

— salget skal koncentreres om hjemmemarkedet, og den urentable eksport (på grund af høje transportomkostninger) skal reduceres for at genetablere balancen mellem udbud og efterspørgsel

— produktionen skal samles på de integrerede anlæg i Ferrara (urea og ammoniak) og Ravenna (ammoniumcerinitrat og næringsrige NPK-gødninger); disse anlæg er mere konkurrencedygtige, fordi de ligger i det område af Italien, der har det største forbrug; endvidere er de forbundet med en ammoniakledning

— ENI skal frigøres endeligt fra sektoren gennem oprettelse af partnerskaber med andre europæiske producenter og/eller ved at afhænde virksomheden.

2. Omstruktureringsprocessen begrundes med, at markedssituationen og fremtidsudsigterne har tvunget alle europæiske producenter til at nedskære deres kapacitet markant.

Forbruget af gødning på det vesteuropæiske marked forventes at fortsætte sit fald i de kommende år på trods af bedre udsigter på verdensplan. Konkurrencepresset fra de østeuropæiske lande og lande uden for Europa bliver fortsat kraftigt på trods af forventninger om øget afsætning på deres hjemmemarkeder og højere produktionsomkostninger. Dette har sammen med andre faktorer som revisionen af den fælles landbrugspolitik, faldet i landbrugspriserne, liberaliseringen af markederne, de nye GATT-regler og miljømæssige begrænsninger tvunget den europæiske gødningsindustri til at foretage en gennemgribende omstrukturering for at mindske overkapaciteten og den manglende effektivitet og genetablere balancen mellem udbud og efterspørgsel.

Som følge heraf har omstruktureringen af Enichem Agricoltura hovedsagelig ført til opgivelse af en stor del af virksomhedens aktiviteter såvel med hensyn til halvfabrikata som slutprodukter, herunder lukning af en række produktionsanlæg og salg, eller afvikling af nogle datterselskaber og aktiver (Isagro, Conserv Inc., Terni Industrie Chimiche, Sariaf osv.). Som allerede nævnt er det omstrukturerede selskab hovedsagelig baseret på to integrerede produktionsanlæg, Ferrara og Ravenna, som begge ligger i den del af Italien, der har det største forbrug. Disse to anlæg udgør sammen med Barletta og de centrale ledelses-, administrations- og handelsafdelinger den endeliger kerne af det omstrukturerede Enichem Agricoltura, som efter planen skal udbydes til salg. I det følgende vil denne del af Enichem Agricoltura blive omtalt som den »omstrukturerede erhvervsenhed«.

Nedenstående tabel viser udviklingen i virksomhedens kapacitet til produktion af de vigtigste gødningsstoffer siden 1990.

(kt/år)

Sted	Anlæg	Gødningsstoffer/ halvfabrikata	Kapacitet 31. 12. 1989	Kapacitet 31. 12. 1994	Bemærkninger
MARGHERA	Svovlsyre	halvfabrikata	100	—	lukket
	Ammoniak	halvfabrikata	170	—	lukket
	Urea	halvfabrikata	170	—	lukket
	Salpetersyre	halvfabrikata	330	—	lukket
	Ammoniumnitrat	slutprodukter	460	—	lukket
	NPK	slutprodukter	600	—	lukket
	SSP	slutprodukter	300	—	overført til Enichem SpA
RAVENNA	Ammoniak	halvfabrikata	240	—	lukket
	Salpetersyre	halvfabrikata	400	400	til salg
	Ammoniumnitrat	slutprodukter	480	500	til salg
	NPK	slutprodukter	400	400	til salg
FERRARA	Ammoniak	halvfabrikata	500	500	til salg
	Urea	slutprodukter	550	500	til salg
TERNI (Terni Industrie Chimiche SpA)	Ammoniak	halvfabrikata	130	130	
	Urea	slutprodukter	110	110	virksomhed
	Salpetersyre	halvfabrikata	80	80	til salg
	Calciumnitrat	slutprodukter	100	100	
MANFREDONIA	Ammoniak	halvfabrikata	350	—	lukket
	Urea	slutprodukter	550	—	lukket

(kt/år)

Sted	Anlæg	Gødningsstoffer/ halvfabrikata	Kapacitet 31. 12. 1989	Kapacitet 31. 12. 1994	Bemærkninger
PRIOLO	Ammoniak	halvfabrikata	350	—	lukket
	Salpetersyre	halvfabrikata	170	—	lukket
	NPK	slutprodukter	400	—	lukket
SAN GIUSEPPE DI CAIRO	Ammoniak	halvfabrikata	170	—	lukket
	Urea	slutprodukter	190	—	lukket
GELA	Ammoniak	halvfabrikata	100	—	lukket
	Svovlsyre	halvfabrikata	200	200	overført til Praoil (ENI)
	Fosforsyre	halvfabrikata	120	120	henlagt (ISAF)
	Svovlsyre	halvfabrikata	170	170	henlagt (ISAF)
	NPK	slutprodukter	350	350	henlagt (ISAF)
CROTONE	Salpetersyre	halvfabrikata	100	—	lukket
	NPK/SSP	slutprodukter	200	—	lukket
PORTO, EMPEDOCLE	SSP	slutprodukter	100	—	lukket
BARLETTA	SSP/NPK (1)	slutprodukter	100	100	til salg
ANDRE ANLÆG (tidl.-Fertilgest)	SSP/NPK	slutprodukter	200	—	lukket
		GØDNINGSSTOFFER I ALT	5 430	2 060	
		HALVFABRIKATA I ALT	3 680	1 600	

(1) Kun granuleret.
Kilde: Enichem Agricoltura.

I alt er kapaciteten til produktion af kvælstofgødning alene blevet reduceret med 910 kt/år for urea, 460 kt/år for ammoniumnitrat og med 1 200 kt/år for NPK-gødning.

Lukninger, salg og intern rationalisering har ført til en kraftig nedskæring af virksomhedens arbejdsstyrke, som er faldet med 58 % (3 708 ansatte ud af 6 354) i perioden fra 1990 til 1993. Yderligere rationalisering og salg af aktiviteter vil medføre flere personalenedskæringer. Virksomhedens endelige struktur, der hovedsagelig kommer til at bestå af anlæggene i Ferrara og Ravenna plus centraladministrationen og de kommercielle afdelinger, vil kun beskæftige omkring 450 mennesker, dvs. en samlet nedskæring på 93 % fra 1990, hvoraf en stor del er foretaget ved endelige opsigelser.

3. Efter planen skal omstruktureringen afsluttes, inden likvidations- og privatiseringsprocessen påbegyndes på Enichem Agricoltura. Især skal følgende situationer afklares :

— Gela : tre anlæg (fosforsyre, svovlsyre og NPK-gødning), der tilhører datterselskabet ISAF, henlægges, eftersom de ikke er konkurrencedygtige på grund af de høje priser på råfosfat. De vil blive solgt eller opgivet som led i likvidationen

— Terni Industrie Chimiche : dette datterselskab er ved at blive solgt ; afhændelsen vil blive afsluttet som led i likvidationen

— Sariaf : denne virksomhed (omsætning på ca. 14 mia. lire i 1994) ligger i Faenza i Ravenna-provinsen og producerer specialgødning, landbrugsmaskiner og pesticider efter formel ; virksomheden er ved at blive solgt ; afhændelsen vil blive afsluttet som led i likvidationen

— Ferrara og Ravenna : der er planlagt yderligere investeringer for perioden 1995-1997 navnlig i forbindelse med vedligeholdelse og automatisering af anlæggene, udgifter til overholdelse af miljø- og sikkerhedsnormer, rationalisering af produktionen og udvikling af nye produkter, der opfylder de normer, markedet kræver ; [. . .] (*).

De sidste to anlæg vil få størstedelen af Enichem Agricolturas endelige kapacitet og forventede produktion :

(*) Fortroligt.

(kt/år)

Sted	Anlæg	Kapacitet	Produktion
Ferrara	Urea	500	480
Ravenna	Ammoniumcerinitrat	500	490
	NPK-gødning:		
	— kem. reaktioner	400	
	— blandinger	100	460

Markedsandelen forventes at blive på 35 % af det italienske marked (den var 50 % i 1991-1992) ud over handelsaktiviteter. Da en stor del af produktionen vil blive aftaget af hjemmemarkedet, regnes der ikke med betydelige mængder eksport til andre europæiske lande, når omstruktureringen er afsluttet. Der bliver således tale om en betragtelig nedskæring af markedsandelen i Europa, som Enichem Agricoltura eksporterede ca. 1 000 kt til om året i 1991 og 1992.

I henhold til en analyse foretaget af [...] er konkurrenceevnen på produktionsanlæggene i Ferrara og Ravenna middel/høj i forhold til andre europæiske gødningsanlæg.

På grund af de lavere mål for markedsandele rationaliseres, reduceres og koncentreres den kommercielle struktur med henblik på et mindre antal kunder og dermed færre lager- og distributionsenheder. De faste omkostninger reduceres til fordel for rentabiliteten.

4. Som omtalt i afsnit I trådte virksomheden den 22. december 1994 i likvidation med udsigt til endelig lukning og minimalisering af byrden for aktionæren ENI.

Likvidationen vil hovedsagelig bestå i salg ved privatisering af den omstrukturerede erhvervsenhed Enichem Agricoltura. Desuden vil de to datterselskaber Terni Industri Chimiche og Sariaf blive privatiseret. De resterende aktiver vil enten blive solgt eller realiseret, og udeståender vil blive endeligt betalt.

Indtil privatiseringen er afsluttet, udlejer likvidator Enichem Agricolturas anlæg til Enichem SpA, der bedre kan forvalte dem. Udlejningen foregår på forretningsmæssige vilkår og udløber automatisk, når salgskontrakten træder i kraft.

Privatiseringen af den omstrukturerede erhvervsenhed og datterselskaberne Terni Industrie Chimiche og Sariaf er iværksat med hjælp fra uafhængige finansielle rådgivere. Der er allerede offentliggjort en opfordring til at give bud i pressen. De italienske myndigheder har meddelt Kommissionen, hvornår privatiseringen skulle være afsluttet.

5. I forbindelse med omstruktureringen er der indgivet finansielle overslag for de kommende år, hvori der tages hensyn til ikke blot de omstrukturerede aktiviteters kommende finansielle resultater, men også til udgifterne til likvidationen og indtægterne fra privatiseringen.

Disse finansielle overslag er derfor blevet opdelt i to finansielle hovedområder, nemlig driftsdelen af den omstrukturerede erhvervsenhed (hovedsagelig Ravenna, Ferrara og centraladministrationen) og »likvidationsdelen«.

Med hensyn til driftsdelen tager overslagene udgangspunkt i et scenario, der medregner generelle makroøkonomiske indikatorer for Italien og betragtninger fra Verdensbanken og andre virksomheder specialiseret i denne sektor (British Sulphur og Fertecon), og som vedrører priserne på materialer, råvarer og slutprodukter. Den omstrukturerede erhvervsenhed forventes at nå en rimelig rentabilitet allerede i 1995, og overslag fra 1994 viser, at man allerede havde nået et positivt resultat, blandt andet på grund af den forbedrede markedssituation. Den omstrukturerede erhvervsenhed vil få en omsætning på omkring 630 mia. lire [...].

»Likvidationsdelen« omfatter resten af Enichem Agricoltura, der vil blive solgt eller afviklet efter de forventede tab på 900 mia. lire, som støtten dækker. Dette beløb er fremkommet efter fratrækning af indtægterne ved salget af den omstrukturerede erhvervsenhed og datterselskaberne Terni Industrie Chimiche og Sariaf.

6. Omstruktureringen og likvidationen vil endelig blive finansieret af aktionærer i Enichem Agricoltura for et samlet beløb på 2 818 mia. lire (ca. 1 500 mio. ECU), hvoraf en del udgøres af de kapitaltilførsler, der blev foretaget allerede i perioden 1991-1994 (1 918 mia. lire), medens resten vil blive tildelt gradvis til finansiering af likvidationen (900 mia. lire).

Tilførslerne i 1991-1993 blev brugt til at dække tabet ved omstruktureringstransaktioner og lukninger. Som vist ovenfor omfattede disse transaktioner et betydeligt antal afskedigelser med store sociale omkostninger til følge. Samtidig var sikkerheds- og miljøudgifterne i forbindelse med lukningerne omfattende.

Tilskuddet til finansiering af likvidationen, der er udregnet på grundlag af en likvidationsplan, vil dække de af Enichem Agricolturas passiver pr. 22. december 1994, der ikke opvejes af indtægter fra salg af aktiver og aktiviteter eller tilgodehavender, samt administrative og finansielle omkostninger i forbindelse med forvaltningen af likvidationen. Det dækker samtidig udgifter og tab på grund af de driftsaktiviteter, der nedlægges.

Det endelige beløb for likvidationstab, der skal dækkes af støtten, er under hensyntagen til Enichem Agricolturas finansielle situation baseret på et forsigtigt overslag over de kommende indtægter og tab i forbindelse med afhændelse og afskrivning af aktiver samt driftsudgifter til likvidationen.

IV

Ud over den italienske regerings kommentarer indløb der bemærkninger fra den tyske regering og fra en norsk virksomhed.

Den tyske regering mente, at sagen skulle ses i et længere perspektiv, og henviste til den samlede ENI-koncern og dens kemiske underafdeling anført af Enichem. Den bemærkede, at der flere gange siden 1980 var ydet støtte til ENI og Enichem, medens deres finansielle resultater generelt har været negative, og gav udtryk for sin generelle bekymring for, at den pågældende støtte vil påvirke samhandelen i fællesmarkedet.

Den norske virksomhed understregede nogle betingelser, som den mente skulle fremføres og håndhæves, hvis støtten til Enichem Agricoltura blev godkendt. For det første, at omstruktureringen og lukningerne er definitive, hvilket Kommissionen skulle sikre sig. For det andet, at salg af de lukkede gødningsanlæg kun måtte foretages til købere i tredjelande, som Kommissionen ikke betragter som potentielle leverandører til markedet i Fællesskabet. Endelig skulle indtægterne ved dette salg nedbringe den omstruktureringsstøtte, der kan godkendes, og ikke blive til driftsstøtte til Enichem Agricoltura.

Den italienske regering besvarede den tyske regerings betragtninger ved at understrege, at ENI's finansielle situation altid har været positiv med undtagelse af 1992, og påpegede, at alle de omtalte finansielle foranstaltninger var vurderet af Kommissionen efter EF's statsstøtteregler.

Den italienske regering reagerede på den norske virksomheds bemærkninger ved at bekræfte, at alle produktionsanlæg, som ifølge omstruktureringsplanen blev erklæret for lukkede, allerede var tømt og genanvendt, og at de relevante sikkerhedsforanstaltninger allerede var indført. Den imødegik endvidere opfordringen til at sælge alle lukkede anlæg uden for Fællesskabet, da Kommissionen ikke stiller dette som betingelse i denne type situationer. Endelig bekræftede den italienske regering, at salget af Enichem Agricolturas aktiver vil blive gennemført efter de principper, der understreges i Kommissionens beslutning om den portugisiske privatiseringslov 11/90, der blev behandlet i en meddelelse af 17. september 1993 [1], og at indtægterne fra salget vil bidrage til at udligne tabene i forbindelse med likvidationen.

V

1. *Bekræftelse af at der er tale om støtte*

For at fastslå, om ovennævnte forholdsregler indeholder statsstøtte, anvendes princippet om den markedsøkonomiske investor ved vurderingen af kapitalstrømmene mellem staten/ejeren og de offentlige virksomheder som beskrevet i Kommissionens meddelelse om offentlige virksomheder af 28. juli 1993 [2].

I henhold til dette princip, som i vid udstrækning er bekræftet af Domstolens retspraksis og Kommissionens administrative praksis (se ovennævnte meddelelse), indeholder en foranstaltning støtte, hvis en privat investor ikke ville have iværksat den på normale markedsøkonomiske vilkår.

På grundlag af de oplysninger, Kommissionen har adgang til, udgør det beløb, den italienske stat investerede i omstruktureringen af Enichem Agricoltura gennem sit holdingselskab ENI, som nævnt ovenfor, 2 818 mia. lire.

De forskellige tilførsler, hvoraf nogle allerede er foretaget, kan opsummeres i følgende tabel:

(mia. lire)

	1991	1992	1993	1994	1995-...	I alt
Tilskud til Enichem Agricoltura	198	316	756	648	900	2 818

Kommissionen bemærker, at Enichem Agricolturas aktionær, ENI, er et industrielt holdingselskab, der ejes 100 % af det italienske finansministerium. Derfor får enhver beslutning, ENI træffer om at investere i sine dattersel-

[1] EFT nr. C 253 af 17. 9. 1993, s. 3.
[2] EFT nr. C 307 af 13. 11. 1993, s. 3.

skaber og deraf følgende manglende afkast af en sådan investering, en tilsvarende negativ virkning for det afkast, ENI skulle give sin aktionær. Selv hvis der ikke blev foretaget en kapitaltilførsel til ENI med henblik på omstruktureringen af Enichem Agricoltura, er omstruktureringsudgifterne blevet finansieret med indtægter, som staten som aktionær ellers ville have nydt godt af i form af afkast eller øget kapitalværdi. ENI har faktisk ikke givet sin aktionær et rimeligt afkast i de sidste ti år, og derfor må de midler, det har stillet til rådighed for sine datterselskaber, betragtes som offentlige. Endvidere ville ENI's beslutning om fortsat at rekapitalisere Enichem Agricoltura på trods af stadigt værre resultater og regnskaber ikke være gennemførlig uden statens stiltiende eller udtrykkelige godkendelse som aktionær.

Ingen af statens investeringer i omstruktureringen af Enichem Agricoltura vil give et rimeligt afkast i fremtiden. Tilførslerne fra 1991 til 1994, inden virksomheden trådte i likvidation, blev helt tydeligt foretaget for at forhindre, at virksomheden gik konkurs, og for at undgå at gennemføre en omstrukturering. Disse midler blev blot investeret for at dække Enichem Agricolturas tab uden nogen udsigt til afkast. Tilskuddene blev givet, inden der var udarbejdet en fuldstændig sammenhængende omstruktureringsplan til genoprettelse af rentabiliteten. I lyset af Enichem Agricolturas dårlige resultater gennem hele perioden må tilskuddene betragtes som led i en proces, der har ført til aktionærens beslutning om at lade Enichem Agricoltura træde i likvidation og at afhænde virksomheden fuldstændigt. Ingen privat aktionær ville have accepteret så dårlige resultater i så lang en periode. Endvidere er de positive resultater, der forventes efter omstruktureringen af Enichem Agricoltura, for beskedne i forhold til den samlede tilførsel og kan ikke betragtes som et rimeligt afkast af statens investering. Derfor kan de italienske myndigheders argument om, at ENI handlede som en privat investor i denne sammenhæng, ikke accepteres, da en sådan investor for længst ville have ladet virksomheden træde i likvidation eller foretaget en omstrukturering. Med hensyn til henvisningen til Domstolens dom (se afsnit II) er den periode, hvor Enichem Agricoltura har haft store tab, for lang (fem år) og tabet af for stort et omfang til at berettige påstanden om, at ENI har handlet som et privat holdingselskab. Hele beløbet skal derfor betragtes som støtte.

Tabene i forbindelse med likvidationen er pr. definition støtte. Der er tale om forpligtelser, der garanteres og til sidst betales af aktionæren i henhold til artikel 2362 i den italienske civillovbog, efter at virksomheden er trådt i frivillig likvidation.

Enichem Agricolturas passiver har været omfattet af en sådan garanti i de senere år, medens virksomheden fortsat har givet store tab. Under lignende betingelser ville en privat investor have forsøgt at begrænse sit engagement i et kriseramt datterselskab ved at lade det træde i likvidation, når det ikke længere kunne forventes at genoprette sin finansielle rentabilitet, og på et tidspunkt, hvor balancen mellem aktiver og passiver stadig var positiv. Da ENI ikke udviste en sådan rationel adfærd og først meget senere besluttede at lade Enichem Agricoltura træde i frivillig likvidation for at afskrive tab og gæld og dermed fremme omstrukturerings- og omorganiseringsprocessen, må udgifterne til en sådan transaktion betragtes som støtte. De endelige likvidationsomkostninger på 900 mia. lire omfatter ENI's indtægter ved salget af Enichem Agricoltura.

I de senere år har Enichem Agricoltura været blandt de syv største producenter i Fællesskabet med hensyn til omsætning, og en stor del af produktionen er gået til eksport. På det italienske gødningsmarked dækkede virksomheden 50 % af den samlede efterspørgsel i 1992, og den vil få en markedsandel på ca. 35 %, når omstruktureringen er afsluttet. Derfor konkluderer Kommissionen under hensyntagen til den vanskelige situation i sektoren, at det samlede beløb på 2 818 mia. lire påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne og dermed indeholder statsstøtte som omhandlet i EF-traktatens artikel 92, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 1.

2. *Støttens foreneliged med fællesmarkedet*

I traktatens artikel 92, stk. 2 og 3, opregnes visse former for støtte, der er forenelige med fællesmarkedet.

På grund af transaktionens karakter finder artikel 92, stk. 2, og 92, stk. 3, litra b), ikke anvendelse på den pågældende støtte.

På grund af koncernens alsidige aktiviteter og arbejdssteder, og da foranstaltningerne ikke har regionalt sigte, er det kun undtagelsen i artikel 92, stk. 3, litra c), der kan komme i betragtning, hvis der er tale om støtte til udviklingen af visse erhvervsgrene.

Som nævnt ovenfor synes foranstaltningerne at være støtte, der specifikt tager sigte på at tillade Enichem Agricoltura at fortsætte driften på trods af sine finansielle vanskeligheder og at finansiere et omstruktureringsprojekt med henblik på at genoprette virksomhedens rentabilitet.

Kommissionens holdning til støtte til omstrukturering af kriseramte virksomheder fremgår af Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder, der blev vedtaget den 27. juli 1994 [1].

[1] EFT nr. C 368 af 23. 12. 1994, s. 12.

I disse rammebestemmelser har Kommissionen påpeget, at den er meget kritisk ved vurderingen af foreneligheden af denne form for støtte, da den ellers kunne komme til uden grund at overføre sociale eller industrielle problemer fra en medlemsstat til en anden, navnlig ved at vælte en unfair del af byrden i forbindelse med strukturtilpasninger og de hermed forbundne sociale og industrielle problemer over på andre producenter.

For at Kommissionen kan godkende ad hoc-støtte til en kriseramt virksomhed, skal støtten derfor opfylde følgende grundlæggende betingelser: for det første skal den inden for et rimeligt tidsrum genoprette virksomhedens rentabilitet på længere sigt. Desuden skal den undgå at fordreje konkurrencen i urimelig grad. Endelig skal den stå i forhold til omkostningerne og fordelene. Kun hvis disse grundlæggende krav er opfyldt, kan støttens virkninger siges ikke at stride mod den fælles interesse som omhandlet i undtagelsen i EF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra c).

På dette grundlag er den dokumentation og den omstruktureringsplan, de italienske myndigheder har forelagt, blevet undersøgt, navnlig med henblik på genoprettelse af virksomhedens rentabilitet, nedskæring af produktionskapaciteten og udviklingen i virksomhedens konkurrencemæssige stilling på markedet, forholdet mellem støtten og omstruktureringen, støttemodtagerens bidrag til finansiering af omstruktureringsplanen og planerne om at privatisere virksomheden.

3. *Genoprettelse af rentabiliteten og privatisering*

Det er en generel regel, at alle omstruktureringsplaner skal opfylde den absolutte betingelse om inden for et rimeligt tidsrum og på basis af en realistisk vurdering af virksomhedens fremtidige driftsvilkår at kunne gøre virksomheden sund og rentabel på længere sigt.

Som forklaret i afsnit I trådte Enichem Agricoltura i likvidation i december 1994, og kun enkelte produktionsanlæg og virksomheder, der i sidste instans skal privatiseres, fortsætter deres aktiviteter efter en omstrukturering.

Den påbegyndte omstrukturering, der skal afsluttes i løbet af de kommende år sammen med likvidationen, kan med rimelighed forventes at genoprette Enichem Agricolturas rentabilitet på længere sigt. Flere sekundære selskaber sælges eller opgives, hovedaktiviteten skæres kraftigt ned og begrænses til de anlæg og aktiviteter, der kan støtte sig til en høj grad af konkurrenceevne på det italienske og det europæiske marked. Som nævnt ovenfor er overslagene over resultaterne for de omstrukturerede aktiviteter i 1994 positive, og realistiske finansielle overslag for perioden 1995-1998 viser, at disse aktiviteter vil nå en grad af rentabilitet, der er acceptabel for en privat investor.

Desuden har de italienske myndigheder forpligtet sig til at privatisere den omstrukturerede erhvervsenhed Enichem Agricoltura og meddelt Kommissionen, hvornår privatiseringen skulle være afsluttet. Salgsproceduren, der også omfatter Terni Industrie Chimiche og Sariaf, er allerede i gang.

Tilsagnet om fuldstændig og definitiv afhændelse af Enichem Agricolturas aktiviteter stemmer overens med den italienske regerings generelle privatiseringsprogram. Den er samtidig blevet bekræftet i den gældsnedbringelsesplan, ENI har forelagt Kommissionen i henhold til bestemmelserne i aftalen mellem den italienske regering og Kommissionen fra juli 1993. Kommissionen fører tilsyn med gennemførelsen af denne plan på grundlag af regelmæssige rapporter og møder med repræsentanter for ENI og den italienske regering.

Privatiseringsbeslutningen er medregnet i overslaget over nettoværdien af de omstruktureringsomkostninger, der skal dækkes af støtten. Privatiseringen vil til sidst betyde, at Enichem Agricoltura ikke længere er afhængig af privilegerede offentlige tilskud, eftersom dens nuværende direkte forbindelse med staten vil blive definitivt afbrudt. Under disse omstændigheder bliver det den nye ejers ansvar at gøre virksomheden endeligt rentabel uden yderligere statsstøtte.

4. *Nedskæring af kapaciteten*

En yderligere betingelse for at tillade omstruktureringsstøtte er, at der træffes foranstaltninger for at begrænse eventuelle skadelige virkninger for konkurrenterne. I modsat fald vil støtten være »i strid med den fælles interesse« og ikke være omfattet af undtagelsen i artikel 92, stk. 3, litra c). Navnlig i sektorer med strukturel overkapacitet gøres dette ved at foretage en definitiv nedskæring af virksomhedens kapacitet.

I henhold til EFMA's dokument om gødningsindustrien i Fællesskabet, der blev offentliggjort i november 1994, er der tale om en strukturel overkapacitet i industrien på mere end 20 %. Ifølge Kommissionens oplysninger blev der i 1993, som var et relativt dårligt år med hensyn til rentabilitet, men samtidig med en produktion, der næppe vil blive overgået, produceret 8,3 mio. tons kvælstofækvivalent gødning i Fællesskabet ud af en kapacitet på ca. 11,5 mio. tons ammoniak, hvilket svarer til en udnyttelsesgrad på 74 %.

Enichem Agricolturas omstrukturering omfatter en ihærdig indsats for at begrænse produktionskapaciteten for hele produktudvalget. I forhold til 1990 er 69 % af virksomhedens ammoniakkapacitet lukket, sammen med 60 % af urea-, 48 % af ammoniumnitrat- og 64 % af

NPK-kapaciteten. Kommissionens overslag på grundlag af Enichem Agricolturas og EFMA's tal viser, at i forhold til kapaciteten i 1991, er der foretaget følgende lukninger i Fællesskabet: 15 % for urea, 5 % for ammoniumnitrat og 5 % for NPK. Også SSP-produktionen er beskåret kraftigt gennem lukninger og afhændelser.

Personalenedskæringerne er meget omfattende. [...] den omstrukturerede erhvervsenhed vil kun beskæftige under 10 % af det antal ansatte, virksomheden havde i 1990.

I lyset af ovenstående betragtninger, især den betydelige nedskæring af Enichem Agricolturas andel af gødningsmarkedet, der er meget konkurrencebetonet og præget af overkapacitet, kan Kommissionen konkludere, at omstruktureringen af virksomheden og dets endelige konkurrencemæssige stilling på markedet ikke vil påvirke konkurrencen i en grad, der strider mod den fælles interesse.

Kommissionen understreger, at nedskæringen af kapaciteten som følge af lukningerne, som den italienske regering har kaldt definitive, skal være reelle og uigenkaldelige. De pågældende anlæg må ikke genstartes, selv ikke af nye ejere, da dette ville føre til, at subsidieret kapacitet blev genindført på markedet, hvorved konkurrencen ville blive alvorligt fordrejet.

Kommissionen forstår også, at anlægget i Gela (fosforsyre og NPK-gødning) henlægges, da det ikke er konkurrencedygtigt på de nuværende vilkår. Enhver plan om at genstarte disse anlæg, iværksat af Enichem Agricoltura eller tredjemand efter køb, kan derfor omfatte omstruktureringsforanstaltninger og yderligere støtte, der kan fordreje konkurrencen. Inden sådanne planer gennemføres, skal de derfor anmeldes til Kommissionen og vurderes på baggrund af EF's statsstøtteregler.

5. Omstruktureringsstøttens proportionalitet

Som det fremgår af de oplysninger, de italienske myndigheder har forelagt, er de kapitalførsler, der er foretaget mellem 1991 og 1993, brugt til at dække tab i forbindelse med lukning og likvidation af selskaber og afskrivning af aktiver. Dækningen af Enichem Agricolturas tab, der fremgår af den finansielle plan for likvidationen, er pr. definition direkte forbundet med luknings- og omstruktureringsforanstaltninger.

Det bemærkes, at støttemodtageren vil bidrage betydeligt til finansieringen af omstrukturerings- og likvidationsplanen ved at geninvestere indtægterne fra salget af aktiver og datterselskaber samt fra den endelige privatisering af Enichem Agricolturas omstrukturerede erhvervsenhed. Bidraget er det maksimale, støttemodtageren kan yde, da hele virksomheden afvikles. Overslaget over indtægterne, der er medregnet i de endelige likvidationsomkostninger på 900 mia. lire, forekommer rimeligt og vil antagelig blive bekræftet blandt andet på grund af den forbedrede markedssituation og de pågældende datterselskabers og enheders gode resultater i 1994.

Kommissionen understreger, at disse indtægter skal anvendes til at betale en del af det likvidationsramte Enichem Agricolturas udestående gæld for at undgå, at de fører til yderligere støtte til andre finansielt belastede selskaber eller aktiviteter i gruppen, som endnu ikke er solgt.

På disse betingelser anslås, at den tildelte støtte ikke vil give Enichem Agricoltura et kontantoverskud, der vil kunne bruges til aggressive, markedsfordrejende aktiviteter uden forbindelse med omstruktureringsprocessen eller at finansiere nye investeringer, der ikke indgår i omstruktureringen.

Kommissionen bemærker videre, at på grundlag af Enichem Agricolturas finansielle plan vil virksomhedens kapitalomkostninger ikke blive begrænset i urimelig grad. Endvidere vil virksomheden ikke få tildelt nogen skattelempelse i forbindelse med tab, der er omfattet af den gældsafskrivning, som finansieres med støtten.

De italienske myndigheders tilsagn om at sælge Enichem Agricoltura og dets datterselskaber inden den dato, de har meddelt Kommissionen, betragtes som en betingelse for at godkende omstruktureringsplanen. Undlader ENI at sælge eller at anvende indtægterne herfra til at nedbringe sine passiver som følge af likvidationen, vil støttemodtagerens bidrag til finansiering af planen være mindre eller helt falde bort. Samtidig gør salg gennem privatisering rentabiliteten, dvs. kommende resultater på et normalt rentabilitetsniveau, mere sikker.

Endelig bemærkes det, at overslaget over de endelige omkostninger ved likvidationen på 900 mia. lire er usikkert og kan variere i løbet af likvidationsprocessen. På grund af Enichem Agricolturas store kapacitetsnedskæring menes det dog, at forøgede omkostninger på op til 15 % af de 900 mia. lire ikke vil påvirke Kommissionens positive vurdering af sagen.

6. Tilsyn og rapportering

Gennemførelsen af omstrukturerings- og likvidationsplanen kræver, at Kommissionen fører tilsyn. Derfor skal de italienske myndigheder regelmæssigt aflægge rapporter, hvori de kort skildrer fremskridtet med omstrukturerings-, likvidations- og privatiseringsprogrammet.

Kommissionen vil også få lejlighed til at følge planens gennemførelse på regelmæssige møder med de italienske myndigheder i forbindelse med tilsynet i henhold til aftalen mellem den italienske regering og Kommissionen fra juli 1993, indtil den udløber —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

1. Den støtte til Enichem Agricoltura, der er omfattet af denne beslutning, dvs. de kapitaltilførsler, der blev foretaget i 1991 til 1994 på i alt 1 918 mia. lire, og de anslåede endelige omkostninger ved Enichem Agricolturas likvidation på 900 mia. lire samt en forøgelse af sidstnævnte beløb på højst 15 %, der kan foretages i forbindelse med den faktiske gennemførelse af omstruktureringsplanen, opfylder betingelserne i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte af 27. juli 1994 til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder. I medfør af EF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra c), og EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra c), er støtten ikke omfattet af forbuddet i EF-traktatens artikel 92, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, og således forenelig med fællesmarkedet på betingelse af, at betingelserne og kravene i stk. 2-5 og artikel 2 opfyldes.

2. Den støttemodtagende virksomhed skal gennemføre alle de foranstaltninger, der er indeholdt i det likvidations-, omstrukturerings- og privatiseringsprogram, der er forelagt for Kommissionen.

3. Kapacitetsnedskæringen ved lukningen af anlæggene i Marghera, Manfredonia, Priolo, San Giuseppe Cairo, Gela (ammoniakanlægget), Crotone, Porto Empedocle (tidligere Fertilgest-anlæg) skal være reel og uigenkaldelig. I denne forbindelse skal de relevante aktiver skrottes, gøres uegnede til produktion eller omstilles til anden brug. Ethvert salg af kapacitet til konkurrenter skal ske med henblik på brug i lande, hvor den fortsatte brug af disse faciliteter ikke kan forventes at få afgørende indflydelse på den konkurrencemæssige situation i Fællesskabet. Disse betingelser skal overholdes, indtil virkningen af støtten for den konkurrencemæssige situation i Fællesskabet ikke længere er af betydning.

4. Enhver plan om at genstarte henlagte anlæg, dvs. Gela (anlæg til produktion af fosforsyre, svovlsyre og NPK), skal meddeles Kommissionen med henblik på en undersøgelse på baggrund af EF's statsstøtteregler.

5. Italien skal overholde sin forpligtelse til at privatisere den del af Enichem Agricoltura, der består af enhederne i Ferrara, Ravenna, Barletta, den centrale ledelse og datterselskaberne Terni Industrie Chimiche og Sariaf, i overensstemmelse med den tidsplan, der er forelagt Kommissionen, og den finansielle plan for ENI's gældnedsbringelse, der blev forelagt Kommissionen i forbindelse med tilsynsordningen som led i aftalen mellem den italienske regering og Kommissionen fra juli 1993.

6. Indtægterne fra salget af Enichem Agricolturas datterselskaber og aktiver, der er omtalt i stk. 5, skal, selv hvis de er højere end forudset i den plan, Kommissionen har fået forelagt, anvendes ubegrænset til at nedbringe den gæld, den godkendte støtte skal dække. De må ikke investeres og føre til udbetaling af yderligere støtte til andre finansielt trængte selskaber i koncernen, som endnu ikke er solgt.

7. Privatiseringerne må ikke finansieres af yderligere statsstøtte. De skal være åbne for alle interesserede parter og betingelsesløse.

Artikel 2

1. Italien skal deltage fuldt ud i samarbejdet om foranstaltningerne for tilsyn med denne beslutning ved:

a) at forelægge Kommissionen halvårsrapporter, der navnlig beskriver:
   — udviklingen i likvidationen, herunder den ajourførte finansielle situation for det likvidationsramte selskab Enichem Agricoltura, og særskilte oplysninger om aktiver og datterselskaber, der sælges eller afvikles
   — situationen på hvert enkelt produktionsanlæg, der er lukket eller henlagt, og de forholdsregler, der træffes indtil deres definitive og uigenkaldelige afvikling
   — udviklingen i omstruktureringen og privatiseringen af Enichem Agricoltura og/eller virksomhedens datterselskaber

b) i god tid at underrette Kommissionen om de vigtigste skridt i privatiseringsprocessen for Enichem Agricoltura og virksomhedens datterselskaber.

2. Den første rapport skal redegøre for det likvidationsramte selskab Enichem Agricolturas finansielle situation den 31. december 1994 og skal være Kommissionen i hænde senest den 31. august 1995. De efterfølgende rapporter forelægges hver sjette måned og første gang den 31. december 1995 og skal indeholde finansielle oplysninger, der er ajourført seks måneder tidligere.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til Den Italienske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 21. juni 1995.

På Kommissionens vegne

Karel VAN MIERT

Medlem af Kommissionen